

# АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

---

**Батан Ю.Д.**

*студент 3-го курсу факультету міжнародно-правових відносин  
Національного університету «Одеська юридична академія»*

## **ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО СПОРТИВНОГО ПРАВА ЯК ГАЛУЗІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА**

Останнім часом українська юридична наука почала досліджувати спортивне право, особливо у контексті проведення в Україні минулого року Чемпіонату Європи з футболу. При цьому досі в Україні немає не лише жодного вищого навчального закладу, яке б готувало спеціалістів зі спортивного права, а й навіть немає дисциплін, пов'язаних із вивченням питань спортивного права. Скажімо, у Російській Федерації спортивне право вивчається в університетах, видано кілька монографій і підручників, а в Московській державній юридичній академії імені Кутафіна існує навіть єдина в СНД кафедра спортивного права.

Звернімося до теорії права для розуміння сутності міжнародного спортивного права. Галуззю права в теорії називається «крупна впорядкована сукупність правових норм, яка регулює певний тип схожих суспільних відносин специфічним методом правового регулювання» (Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Теорія держави і права: Елементарний курс. Видання друге. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2008. – С. 218).

В основі поділу права на галузі лежать предмет і метод правового регулювання. Під предметом правового регулювання розуміють «сукупність якісно однорідних суспільних відносин, урегульованих правовими нормами» (Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): Підручник. Видання 2-е, перероблене і доповнене. – Х.: Еспада, 2009. – С. 349). Предметом міжнародного спортивного права можна вважати суспільні відносини міжнародно-правового характеру, що виникають, змінюються та припиняються у процесі здійснення спортивної діяльності. Зокрема, до предмету міжнародного спортивного права входять спорт як об'єкт правового регулювання, правовий статус суб'єктів спортивного права, правові аспекти організації та проведення спортивних змагань, регулювання податкових відносин у сфері спорту, спортивне суддівство, спортивний арбітраж, спортивна відповідальність тощо.

Галузевий метод правового регулювання – це характерний для кожної галузі права набір способів впливу права на суспільні відносини (Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Вказ. твір. – С. 219). Як основні методи правового регулювання виступають імперативний і диспозитивний методи.

Імперативний метод – це метод владних розпоряджень, що містить у собі, як правило, норми-заборони і норми-обов'язки (Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Вказ. твір. – С. 220). У міжнародного спортивного праві, наприклад, прикладом імперативного методу є заборона застосування спортсменами допінгових засобів. Слід звернути увагу і на «імперативний характер регламентації юридичних фактів начебто рекомендаційними за природою актами міжнародних організацій, які відповідають за організацію змагань в тому чи іншому виді спорту, які де-факто, є імперативними для спортсменів, котрі бажають брати участь в таких змаганнях» (Бордюгова Г. Ю. Міжнародне спортивне право як основа для формування національної галузі права «Спортивне право України»: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.11 / Г. Ю. Бордюгова. – К., 2009. – С. 9). Також міжнародному спортивному праві властивий метод субординації регіональних спортивних федерацій всесвітнім (наприклад, у футболі УЄФА певним чином підлегла ФІФА) і національних – регіональним і всесвітнім (ФФУ підлегла УЄФА та ФІФА).

Диспозитивний метод характеризується тим, що нормами права встановлюються межі, в яких учасники суспільних відносин самостійно визначають правила взаємної поведінки, самостійно встановлюють взаємні права й обов'язки. Наприклад, метод укладення договору, що передбачає умови про додаткові гарантії та компенсації спортсменам і тренерам. Також міжнародному спортивному праві властиві методи заохочення спортсменів і тренерів, метод автономії та рівності сторін при розгляді міжнародних спортивних спорів тощо.

Як справедливо зазначає Г. Ю. Бордюгова, «специфіка методу підкреслюється ще і в тому плані, що в спортивному праві домінують засоби впливу, засновані на нормах, які не можна віднести прямо до жодного з різновидів класифікації, які поєднують дозвільні і уповноважуючі елементи диспозиції з обмежувальними гіпотезами. Це особливо притаманно для правил гри, правил проведення змагань». Також Г. Ю. Бордюгова як особливість визначає можливість прямого застосування норм-принципів і навіть покладання юридичної відповідальності за їх порушення (Бордюгова Г. Ю. Вказ. тв. – С. 9 – 10).

Також важливими для виокремлення галузі саме міжнародного права критеріями є джерела та принципи правового регулювання. Під джерелами розуміють форми, в яких знаходить вираження правова норма. До джерел міжнародного спортивного права можна віднести внутрішнє законодавство держав, міжнародні договори, судові прецеденти, правові звичаї та звичаї ділового обороту, акти національних і міжнародних спортивних організацій, нормативні (прецедентні) рішення міжнародних судів (Тіхонова М. А. Огляд джерел міжнародного спортивного права // Зовнішня торгівля: право, економіка, фінанси. – № 3. – 2012. – С. 209). Принципами є основні засади, ідеї, що виражають сутність галузі права. Особливими принципами міжнародного спортивного права є принципи чесної гри (fair play), відносної автономності спорту, переважного неоскарження рішень суддів під час спортивних змагань тощо.

Нарешті, для того, щоб називатися такою, кожна галузь міжнародного права повинна бути системою, тобто складатися не лише з правових норм, а й із інститутів. Міжнародне спортивне право містить такі інститути як міжнародне змагальне право, міжнародне антидопінгове право, міжнародне спортивно-деліктне право, олімпійське право тощо.

Таким чином, міжнародне спортивне право можна визначити як комплексну галузь міжнародного права, що є системою взаємопов'язаних норм й інститутів, регулює відносини, що виникають, змінюються та припиняються у процесі здійснення спортивної діяльності, має специфічні джерела, методи та принципи правового регулювання.

**Комарницька К. В.**

*студентка 2-го курсу факультету підготовки слідчих ОВС  
Національного університету «Одеська юридична академія»*

## **ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО КОСМІЧНОГО ПРАВА ЯК ГАЛУЗІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА**

З самого початку космічної діяльності виявилося, що будь-який з її видів може зачіпати інтереси одного або декількох іноземних держав, а більшість видів космічної діяльності зачіпають інтереси всього міжнародного співтовариства.

Здійснення всякої діяльності, що зачіпає інтереси інших держав, неминуче призводить до виникнення міжнародних правовідносин. Носіями відповідних прав і обов'язків у таких випадках стають суб'єкти міжнародного права.